

Ve bunlar matbaanın hakiki fiyatı hususunda ne miktar para talep etmişlerdir? Bu müracaat üzerine bir muamele yapılmış mıdır?

6. Emvali metrukeden Matosyan Matbaası, kanunun sarih hükümlerine rağmen; Cumhuriyet Gazetesi sahibine bilâmüzayede nasıl icar edilmiştir?

Bu hususta Türkiye Büyük Millet Meclisinde cereyan etmiş bir müzakere var mıdır Bu müzakereye göre alınması icabeden bir tetbir varken, niçin ve neden kanunun hükümleri yerine getirilmemiştir?

7. Yunus Nadi tarafından Cumhuriyet Matbaasında vukubulduğu bildirilen yangında, Matosyan Matbaasından kira ile kullanılan alât ve edevatın da yandığı veya harap olduğu ileri sürülmüştür.

Buna ait bir ehli vukuf raporu var mıdır?

Bu alât ve edevata ait hasar bedelini kim tesbit etmiştir? Hükümetle Cumhuriyet Gazetesi sahibi arasında akdedilen mukavelede yangın için bir kayıt var mıdır?

8. Emvali metrukeden Matosyan Matbaası hangi tarihte Cumhuriyet Gazetesi sahibine ve kaç liraya bilâmüzayede satılmıştır?

Bu para kaç senede tahsil edilebilmiştir?

9. Emvali metrukeden Matosyan Matbaası hukuk bakımından kime aittir? Bu matbaanın; Bilâmüzayede icara verilmesi, bilâmüzayede satış yapılması hukuk anlayışına ve emvali metruke satış usul ve kavaidine uygun mudur?

MALİYE BAKANI İSMAIL RÜSTÜ AK-SAL (Kocaeli) — Matosyan Matbaası hakkında sayın Fahri Kurtuluş'un sözlü soru önergesi 9 soruyu ihtiva etmektedir. Bunlara sırasıyla mâruzatta bulunacağım.

Yalnız şu eiheti bidayeten belirtmek istiyorum: Soruların konusunu teşkil eden hâdiseler 25 - 26 sene evveline aittir. O zamana ait Bakanlık dosyaları bulunamamıştır. Sebebi şudur:

Resmî evrak ve defterlerin yokedilmesine dair 1934 tarihli bir tüzük vardır. Bu tüzük gereğince eski evrak yokedilmek üzere tamamen kaldırılmış ve sandıklara konularak yığın yapılmıştır. Bunlardan yokedilmelerine başlanacağı sırada Türk Tarih Kurumunun gösterdiği bir lüzum üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yokedilme işi tehir edilmiştir. Fakat bu eski dosyaların yığın yapılmış sandıklardan aranması

ve bulunması günlerce uğraşmaya ve emeğe mütevakıftır. Kaldı ki aradan 25 sene ggeçmiş olmasına göre hiçbir bokımdan bu dosyaların bulunmasında da fayda mülahaza edilmemektedir. Arkadaşımın sorularına elimizde mevcut olan İstanbul Defterdarlığı dosyasındaki malûmata dayanarak cevap vereceğim :

S. 1. Emvali metrukeden Matosyan Matbaasına hangi tarihte el konmuştur? Bu matbaayı kira ile işletmek ve her türlü şeraiti kabul etmek üzere satınalmak isteyenler olmuş mudur?

C. 1. Matosyan Matbaası namı ile mâruf olan matbaa, bundan takriben 60 sene evvel İstanbul'da Fincancılar Yokuşunda Amerikan hanında Agop Matosyan tarafından tesis edilmiş olup vefatı üzerine matbaa alât ve edevatı oğlu Vahan Matosyan ile üç kızına kalmış ve bunların da İsviçre'ye firarları üzerine bu alât ve edevata Emvali Metruke Tasfiye Komisyonununun 10 Teşrinievvel 1339 tarihli ve 1181 sayılı kararı üzerine Hazinece vaziyed edilmiştir.

Bu alât ve edevata Hazinece vaziyed muamelesi derdest iken Fincancılar Yokuşunda Kitabı-Mukaddes İdarehanesinde Kalotsoğlu Danyel tarafından verilen 5 Teşrinievvel 1339 tarihli dilekçe ile matbaanın kendisine kiralanması ve yine Fincancılar Yokuşunda Amerikan Hanında mukim Danyel Ohannesyan ile Nişantaşında mukim Mehmet Celâlettin (Paşazade) Aziz tarafından müştereken verilen 15 Teşrinisani 1339 tarihli dilekçe ile kendilerine satılması istenilmiştir.

S. 2. Matosyan Matbaası vârislerinden birinin Osmanlı Bankasına olan borcu dolayısıyla bankaca Hükümet aleyhine bir dâva açılmış mıdır? Ve bu dâva hangi tarihte neticelenmiştir.

C. 2. Matosyan Matbaası vârislerinden birinin Osmanlı Bankasına doğrudan doğruya olan borcundan dolayı bankaca Hükümet aleyhine bir dâva açılmamıştır. Ancak sözü geçen banka tarafından 1927 yılında İstanbul Birinci Ticaret Mahkemesinde Beyağlı'nda Piğmalyon Mağazası sahibi ve Matosyan Matbaası hissedarlarından Vahan Matosyan'ın karısı bulunan Madam Dora Matosyan'ın 4547 lira 47 kuruş borcuna kefaletinden dolayı vârislerinden Vahan'a izafeten Hazine aleyhine bir dâva açılmış isede bu dâva reddedilmiştir.

S. 3. Matosyan Matbaasındaki alât ve edevata ve aynı marka makinelere, diğer Hükümet-